

Czaar Peterfeesten 1897

Een droevige morgen geeft wel eens een blijde dag. Dat bleek op 18 augustus 1897 tijdens het Czaar-Peterfeest, begonnen onder ongunstigste omstandigheden, liep de dag uitstekend van stapel. En toch, 's morgens waren duizenden teleurgesteld, leden van de verschillende commissies die met reden vreesden dat al hun onvermoeide zorgen voor het welslagen van hun taak vergeefs zouden wezen. De duizenden kinderen, die zich al dagen lang verblijdden voor het grote feest en al evenlang het feit van des Czaren verblijf alhier, in dichtmaat hadden vermeld.

De teleurstelling was te wijten aan het weer. Van de vroege morgen af, niets dan stortregens, die het onmogelijk maakten zich buitenshuis te begeven, maar gelukkig, alleen het eerste nummer van 't programma voor de dag leed er onder. De Czaar en zijn gevolg begaven zich te Amsterdam aan boord van het jacht en werden door tal van jachten uit de Zaanstreek tegemoet gezeild. Bovendien stoomden twee boten, één met de feestcommissie, een met de leden van de Z.Z.V. op, om de Russische Vorst in te halen. De ontmoeting was welgemeend, maar de Czaar bleef binnen zijn jacht en vertoonde zich alleen voor de ramen van de spiegel, het water stortte tijdens de ontmoeting in stromen uit de hemel.

Rijtoer

Bij de aankomst van de vloot werd de vorstelijke bezoeker door de feestcommissie ontvangen. De Schutterij speelde het Russische en het Nederlandse Volkslied. Op het stadhuis verwelkomde de commissie het vorstelijk gezelschap. Daarbij voerde de erevoorzitter [J.C. van Tienen](#), het woord. Deze heette Zijne Czaarse Majesteit van harte welkom en sprak de wens uit, dat hij op zijn tocht langs de Zaan de overtuiging mocht ervaren van de vooruitgang waarin deze streek zich mag verheugen. Hij beval Zaandam aan in de welwillendheid van Z. M. De Czaar dankte voor de vriendelijke woorden, zijn leedwezen te kennen gevende over de ongunstige weersgesteldheid, die hem evenwel niet had kunnen weerhouden deze gemeente een tweede bezoek te brengen. Hierop begon de rijtoer door een deel van de gemeente onder een grote toeloop van nieuwsgierigen. Het weer was intussen opgehelderd en de hoop op een zonnige namiddag werd gewekt door een enkel zonneschijntje, dat nu en dan door de wolken brak.

De Czaar en zijn gevolg waren in prachtige costuums gehuld en de rijtuigen werden voorafgegaan door twee herauten te paard, eveneens in costuum. De Czaar en zijn gevolg waren gezeten in vier rijtuigen, het eerste werd voortgetrokken door vier schimmels en gevolgd door twee lijfwachten. Na de tocht zetten de hoge gasten ziek aan een lunch in Café Suisse. Intussen legden verscheidene pleziervaartuigen zich voor anker aan de Oostzijde van de Achterzaan voor de Vlootrevue. Een opwekkend en schilderachtig aanzien gaf het geheel aan dit, toch al schoon gedeelte van Zaandam.

Met de trein van 1.14 kwamen hier aan: de Directeur-Generaal van het Keizerlijk Kabinet te Sint-Petersburg, A. de Polovtzeff, ridder De Struve, Russisch gezant bij het Nederlandsche hof, W. de Haehne, Consul-Generaal van Rusland, de Vice-Consul te Amsterdam, de heer Gillot, predikant te Sint-Petersburg en eerder van de Ned. Herv. gemeente te Assendelft en de oud-minister Bloem. De voorname bezoekers werden door de commissie afgehaald en trokken per rijtuig naar het Czaar-Peterhuisje. Daar werd door de ere-oorzitter van de feestcommissie onder een toespraak een marmere gedenksteen onthuld, waarop aan de ene zijde in 't Hollandsch, aan de andere in 't Russisch staat gebeiteld: 'Aan de nagedachtenis van Czaar-Peter de Grote, de burgerij van Zaandam 1697-1897.' Bovendien prijkt de steen met het Wapen van Rusland en dat van de gemeente Zaandam.

De Russische gezant overhandigde de burgemeester een zilveren medaille, met het borstbeeld van de grote Czaar. Een gouden medaille naar dit model zal worden geslagen om op het Raadhuis te blijven. De zilveren blijft in het Czaar-Peterhuisje. Nog werden onthuld twee schilderijen van wijlen de architect Salm, één daarvan stelt het huisje voor tijdens des Czaren verblijf, het andere, zoals het tegenwoordig bestaat.

De Wimpeltocht ging tot de pelmolen de Grootvorst te Zaandijk, van P. Couwenhoven Jz. Naar de historie vermeldt, heeft Czaar Peter de Grote aan de opbouw van die molen geholpen. De heer Couwenhoven had de molen voor deze gelegenheid versierd zoals men dat naar oud-Zaanse manier bij feestelijke gelegenheden gewoon was te doen.

Kinderfeest

Te half drie en even daarvoor trokken ruim 2800 schoolkinderen in groepen naar het Volkspark, om zich daar op te stellen. Om drie uur zette de stoet zich in beweging naar de Burcht. Dat alles ging geregeld, de onafzienbare rij trok ongestoord langs de hoofdwegen, langs een dichte rij van volwassenen die met onverdeeld genoegen deze vrolijke kinderschaar een genotvol samenzijn tegemoet zagen gaan. Dit deel van het programma was volkomen geslaagd, er was maar één roep over het genoegen, dat op de Burcht werd gemaakt. 't Is alleen maar de vraag wie die middag meer genoten, de kinderen of de ouders die op het terrein stonden, dat alles aan te zien.

Warme dank verdient de commissie, die dat alles zo regelde en de heer J. Visser, die zich meer dan iemand inspande, om alles te doen rondlopen, zoals het moest, kan in de eerste plaats de aangename gedachte koesteren een drie duizend kinderen aan zich te hebben verplicht. Zij, die meenden, dat het niet doenlijk zou blijken, een zo groot aantal kinderen tegelijk een feest te bereiden, hebben zich vergist. Het tegendeel is gebleken, de kinderen hebben zich kostelijk vermaakt en geen wanklank werd vernomen. De pseudo-Czaar met gevolg reed, toen het feest in volle gang was het terrein over en eveneens werd dit bezocht door de hoge bezoekers, begeleid door de feestcommissie.

Fakkeloptocht

Georganiseerd met medewerking van de gymnastiek vereniging Concordia en anderen en begeleid door verschillende muziekkorpsen, die er allen lustig op los bliezen, mag deze bijzonder goed geslaagd heten. Door het fakkelvuur fantastisch verlicht leverde de lange trein een prachtig gezicht op voor de mensenmassa die opeengedrongen langs de weg stond. De historische voorstellingen waren zeer goed weergegeven. Vooraan ging de tamboer-majoor, fakkel-dragers en twee herauten te paard waarna het muziekkorps der D.D. Schutterij, weer gevolgd door fakkel-dragers.

De volgende groep stelde voor de aankomst van Czaar Peter als Pieterbaas in kledij van een Hollandsch varensgezel op de plecht van een vaartuig. In zijn gezelschap bevonden zich enige Russische edellieden van zijn gevolg, de koopman Nicolaas van der Hulst, als tolk, en Gerrit Kist, smidsknecht te Zaandam. Voorts het huisje van Czaar Peter, met een lijfwacht van kozakken, Russische krijgslieden, aardmannetjes, de Beiersche Kapel, enige Zaanse dames, muziek uit Polen, en tot slot een hut met Eskimo's en beren. Deze Eskimo's hadden zich waarschijnlijk ten doel gesteld zwart wit te maken, zij trachtten ten minste met handen vol meel de toeschouwers aan de weg tot meelmolenaars te bevorderen.

Bengaals vuur

De optocht vanuit de Broodfabriek van Verkade & Co, ondernomen langs de Westzijde, Stationsstraat, Rustenburg, Hoogendijk, Westzijde naar de broodfabriek, liep zonder stoornis af. De commissie had verrassingen toegezegd, deze bestonden zeker in de ongewone werkzaamheden van de Eskimo's en in de veranderde route, waardoor velen, die zich een plaats hadden gekozen om goed te zien, werden teleurgesteld, zij maakten op zijn Oud-Hollandsch gezegd een dutreis. Bij de aftocht zowel als bij de weeraankomst werden van de Westzijderkerktoren af enige potten Bengaals vuur afgestoken, wat een schilderachtig gezicht opleverde. De commissie en haar medewerkers verdienen grote dank voor het zo gelukkig welslagen van dit gedeelte van de feesten, waarin duizenden genoeg vonden. Na afloop van de optocht werd in 't Volkspark een concert gegeven, dat door een groot aantal belangstellenden werd bijgewoond. Er heerste in 't park een zeer vrolijke en feestelijke stemming, de deelnemers aan de optocht werden daar onthaald.

In de avonduren werd de [Opvoering Pieter Michaeloff](#) uitgevoerd.

[feest](#), [czaar](#), [zaandam](#), [optocht](#)

Bron: [Zaanlandsche Courant](#), 1897-08-21

From:

<https://www.zaanwiki.nl/encyclopedie/> - ZaanWiki

Permanent link:

https://www.zaanwiki.nl/encyclopedie/doku.php?id=czaar_peterfeesten_1897

Last update: **2018/06/18 09:38**

